

Przyroda, Klasa 4

DZIAŁ	ZAKRES TREŚCI PROGRAMOWYCH	OSIĄGNIĘCIA UCZNIA
Poznawanie przyrody	• Obserwacje i doświadczenia w poznawaniu przyrody. • Przyrządy wykorzystywane do poznawania przyrody. • Źródła wiedzy o przyrodzie. • Zmysły niezbędne do prowadzenia obserwacji przyrodniczych. • Doświadczenia przyrodnicze i sposoby ich dokumentowania. • Wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie za pomocą kompasu, gnomonu. • Widnokrąg. • Kierunki na widnokręgu. • Miejsca wschodu, górowania i zachodu Słońca. • Zależność między wysokością górowania Słońca a długością i	•określa znaczenie zmysłów człowieka w poznawaniu przyrody, •podaje różnice między obserwacją a doświadczeniem (eksperymentem), •podaje przykłady przyrządów ułatwiających obserwację, •wyjaśnia sposób działania i wykorzystania wybranych urządzeń ułatwiających obserwację, •wskazuje źródła wiedzy o przyrodzie, •planuje, przeprowadza i dokumentuje obserwacje przyrodnicze, •planuje, przeprowadza i dokumentuje proste doświadczenia przyrodnicze, •wyznacza kierunki geograficzne w terenie różnymi metodami, •prowadzi obserwacje pozornego ruchu Słońca po niebie w ciągu doby i w ciągu roku, •opisuje miejsca wschodu i zachodu Słońca w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku, •dostrzega zależności między wysokością Słońca nad widnokręgiem a długością cienia w różnych porach roku,

	kierunkiem cienia. • Zmiany w położeniu Słońca nad widnokresem w ciągu doby i w ciągu roku.	• podaje cechy pór roku występujących w Polsce, • dostrzega zmiany w krajobrazie w poszczególnych porach roku, • korzysta z najbliższego otoczenia jako głównego źródła informacji.
Orientacja w terenie i pogoda	• Plan i mapa. • Legenda mapy. • Kierunki geograficzne na planie i mapie. • Pogoda i jej składniki. • Przyrządy służące do pomiaru składników pogody. • Niebezpieczne zjawiska pogodowe i sposoby uchronienia się przed ich skutkami. • Zjawiska atmosferyczne występujące w ciągu roku w Polsce i opisane w komunikatach meteorologicznych lub zaznaczone na mapach pogody.	• wyznacza kierunki geograficzne w terenie, • posługuje się skrótami literowymi oznaczającymi kierunki geograficzne, • czyta plan miasta z wykorzystaniem legendy, • wskazuje różnice między planem a mapą, • rozpoznaje w terenie elementy przedstawione na mapie topograficznej, • wyznacza na mapie trasę wycieczki, • prowadzi proste obserwacje pogody, • wymienia składniki pogody, • wymienia urządzenia, za pomocą których dokonuje się pomiaru składników pogody, • odczytuje wartości składników pogody na przyrządach pomiarowych w odpowiednich jednostkach, • prowadzi obserwacje składników pogody – kalendarz pogody, • wymienia opady i osady atmosferyczne, • wymienia przykłady zastosowania termometru, • przewiduje wartości poszczególnych składników pogody w zależności od pory roku, • wymienia niebezpieczne zjawiska pogodowe i podaje, jak uchronić się przed ich skutkami,

		•określa prawidłowy sposób ubierania się w zależności od pogody
Ja i moje ciało	• Wybrane układy narządów budujące ciało człowieka i ich rola w organizmie. • Higiena ciała i otoczenia.	•wymienia układy narządów budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje, •wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów, •opisuje hierarchiczność struktury organizmu, •bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu, •wymienia podstawowe zasady ochrony narządów zmysłów wzroku i słuchu, •opisuje zmiany zachodzące w organizmie dziewczynki i chłopca podczas dojrzewania płciowego, •opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało (pielęgnacja skóry, włosów, paznokci, zębów) i otoczenie.
Ja i moje otoczenie	• Ciała stałe, ciekłe i gazowe; ciała kruche, sprężyste i plastyczne. • Substancje niebezpieczne dla zdrowia, drażniące, trujące, żrące i wybuchowe. • Bezpieczeństwo podczas gier i zabaw. • Rodzaje uszkodzeń ciała i pierwsza pomoc. • Czynniki zakaźne wywołujące chorobę.	•rozpoznaje na modelu trzy stany skupienia substancji, •podaje przykłady ciał stałych kruchych, sprężystych i plastycznych, •przyporządkowuje wybrane opady i osady atmosferyczne do odpowiedniego stanu skupienia wody, •wyjaśnia znaczenie symboli na opakowaniach środków drażniących, żrących, trujących i wybuchowych, •proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane, •opisuje zasady udzielania pierwszej pomocy, •podaje przykłady czynników wywołujących choroby zakaźne,

	• Walka z chorobami. • Negatywny wpływ roślin, zwierząt i grzybów na zdrowie człowieka. • Zgubny wpływ używek na zdrowie. Zachowania asertywne. • Zdrowy styl życia.	•wskazuje sposoby zapobiegania chorobom zakaźnym, •opisuje rodzaje zagrożeń wynikających z kontaktu człowieka z niektórymi roślinami, zwierzętami i grzybami, •wyjaśnia negatywny wpływ używek na zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne, •podaje przykłady zachowań asertywnych jako odpowiedź na presję ze strony otoczenia, •wymienia zasady zdrowego stylu życia
Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy	• Składniki przyrody nieożywionej (skały, wody, powietrze) i ożywionej (roślinność, zwierzęta, grzyby). • Formy ukształtowania powierzchni terenu. • Warunki życia na lądzie. • Przystosowania organizmów do życia w środowisku lądowym. • Las, łąka, pole uprawne i ich charakterystyczne organizmy. • Rodzaje wód powierzchniowych. • Warunki życia w wodzie. • Organizmy wodne. Przystosowania organizmów do życia w środowisku wodnym.	•rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w okolicy szkoły, •rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania, •rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni (wklęsłe i wypukłe) w okolicy szkoły i miejsca zamieszkania, •wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie, •podaje przykłady przystosowań organizmów do życia na lądzie, •odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, •opisuje przystosowania organizmów do zdobywania pokarmu, •wskazuje warstwy lasu i podaje przykłady organizmów, które w nich występują, •podaje przykłady powiązań między organizmami w lesie (np. powiązania pokarmowe, dziuple wykorzystane przez ptaki),

		•rozdziela lasy iglaste, liściaste i mieszane, •rozpoznaje najważniejsze gatunki drzew liściastych i iglastych występujących w Polsce, •przedstawia znaczenie lasów, •rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, •opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka, •określa, czym jest łąka, a czym pole uprawne, •rozpoznaje pospolite organizmy łąkowe, •rozpoznaje podstawowe gatunki roślin uprawnych i podaje ich zastosowania, •rozdziela wody stojące i płynące, •wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne, •określa warunki życia w wodzie i porównuje je z warunkami życia na lądzie, •wskazuje przystosowania ryb do życia w wodzie, •rozpoznaje pospolite gatunki roślin i zwierząt słodkowodnych
Krajobraz najbliższej okolicy	• Wpływ działalności człowieka na przeobrażenia krajobrazu przyrodniczego. • Składniki środowiska przyrodniczego i antropogenicznego w krajobrazie wiejskim i miejskim. • Antropogeniczne składniki krajobrazu i ich funkcje. • Wpływ działalności człowieka na	•opisuje zmiany krajobrazu w ciągu stuleci wywołane działalnością człowieka, •charakteryzuje krajobrazy antropogeniczne, •opisuje krajobraz najbliższej okolicy szkoły, •wymienia antropogeniczne i przyrodnicze składniki krajobrazu najbliższej okolicy szkoły, •wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości, •wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, •ocenia krajobraz pod względem jego piękna i dziedzictwa kulturowego.

	współczesny krajobraz najbliższej okolicy. • Pochodzenie nazw miejscowości. • Formy ochrony przyrody stosowane w Polsce.	
--	---	--